

Česká republika

Česká školní inspekce

Olomoucký inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Speciální mateřská škola A & J s. r. o., Přerov

U Bečvy 2, 750 00 Přerov

Identifikátor školy: 600 026 990

Termín konání komplexní inspekce: 10. – 11. duben 2003

Čj.:	135 081/04 - 11092
Signatura:	km3rw301

CHARAKTERISTIKA SPECIÁLNÍ MATEŘSKÉ ŠKOLY

Soukromá speciální mateřská škola A & J byla zřízena jako právnická osoba - společnost s ručením omezeným a byla zařazena do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení na základě rozhodnutí MŠMT čj. 13 364/99-21 s účinností od 1. března 1999. Škola sdružuje speciální mateřskou školu MŠ A & J (dále jen spec. MŠ) s kapacitou 40 dětí a výdejnu stravy s kapacitou 75 jídel. Ke dni inspekce bylo k docházce zapsáno 32 dětí, speciální péče je poskytována dětem s mentálním a smyslovým postižením, s více vadami a dětem zdravotně oslabeným.

Výchovně-vzdělávací práce probíhá v účelově upravené jednopatrové budově, ve které jsou umístěny další dvě třídy mateřské školy A & T, (dále jen MŠ) stejného zřizovatele.

Provoz předškolních zařízení je celodenní v době od 6:30 do 16:30 hodin, zřizovatel zajišťuje svoz a rozvoz dětí z okolních obcí.

Situace v jednotlivých třídách speciální mateřské školy a mateřské školy:

Třída	Celkový počet dětí ve třídě	Z toho s postižením
1.	25	9 (8 zrakově, 1 zdravotně)
2.	24	12 (12 zrakově, 1 zdravotně)
3.	11	11 (9 s více vadami, 1 MR, 1 zrakově)
Celkem	60	32

Z přehledu vyplývá, že toto členění neodpovídá charakteru speciální mateřské školy, v jednotlivých třídách jsou překračovány počty žáků s postižením, což je v rozporu s platným právním předpisem. Za nevhodné považuje ČŠI trvalé spojení dětí zařazených do speciální mateřské školy s ostatními dětmi z MŠ.

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ A KONTROLNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční a kontrolní činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- personálních podmínek výchovně-vzdělávací práce speciální mateřské školy ve školním roce 2002/2003
- materiálně-technických podmínek výchovně-vzdělávací práce speciální mateřské školy ve školním roce 2002/2003
- průběhu a výsledků výchovně-vzdělávací práce speciální mateřské školy vzhledem k individuálním vzdělávacím programům (IVP) ve školním roce 2002/2003

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Pedagogický sbor spec. MŠ tvoří pět učitelek včetně ředitelky. Ani jedna z nich nesplňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti stanovené platnými právními předpisy pro výuku ve speciální mateřské škole. Pedagogické pracovnice se zapojují do dalšího průběžného vzdělávání, o absolvování různých kurzů jsou založena osvědčení v jejich personální dokumentaci, v minimálním rozsahu jsou však školení zaměřená na speciální pedagogiku. Vysokoškolské vzdělání v oboru speciální pedagogiky žádná z učitelek nestuduje. Tato

odbornost pracovním chybí nejen při výchovně–vzdělávací činnosti, ale zejména při tvorbě individuálních vzdělávacích programů, jejich plnění a zpracování.

Z předloženého plánu přednášek a dalšího školení bylo zjištěno, že témata vztahující se k přímé výchovně–vzdělávací práci s postiženými dětmi se objevují jen ojediněle. I přes snahu a empatii učitelek k postiženým dětem jim chybí systematické vzdělávání v oboru speciální pedagogiky.

V souladu s vyhláškou o speciálních školách a speciálních mateřských školách zajišťuje individuální logopedickou péči a rozvoj komunikačních dovedností logopedka s vysokoškolským vzděláním. Přímou speciální péči poskytuje dětem oční lékařka, zdravotní (pleoptická) sestra a fyzioterapeutická pracovnice. Ředitelka školy vzhledem k charakteru zařízení a počtu dětí s různým zdravotním postižením vhodně rozdělila podíl cvičení mezi logopedickou péči, zrakovým a orientačním cvičením a rozvíjením pohybových dovedností, tak jak ukládá vyhláška o speciálních školách a speciálních mateřských školách. Sama provádí logopedickou péči pod supervizí logopedky ve třetí třídě pro děti s více vadami. Vzhledem k absenci metodického orgánu se koordinací v oblasti administrativní a metodické práce se zdravotně postiženými dětmi zabývá pouze ředitelka školy. Kromě méně funkční kooperace s pracovníky příslušných poradenských pracovišť nejvíce spolupracuje s logopedkou, která vypracovala jedenácti žákům individuální vzdělávací programy.

V personálních podmínkách převažují negativa.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Speciální mateřská škola sídlí v účelové budově, v klidné části města. Prostorové podmínky jsou negativně ovlivněny vysokým počtem dětí, který vyplývá ze skutečnosti, že ve třídách a hernách určených pro denní pobyt jsou společně kromě dětí ze speciální mateřské školy umístěny i děti z běžné mateřské školy. Nábytkové vybavení je funkční a převážně umožňuje ukládat didaktický materiál a hračky v dosahu dětí. Jednotná velikost dětských stolků a židlí pro všechny věkové skupiny není v souladu s požadavky psychohygieny. V místnostech je málo herních koutů pro skupinové námětové hry i pro individuální relaxaci či intimitu. Vybavení herním a didaktickým materiálem, tělovýchovným náčiním a nářadím umožňuje realizaci programových činností, je dle možností doplňováno v souladu se současnými trendy předškolního vzdělávání. Rovněž dětská a učitelská knihovna je obohacována o vhodné publikace. Prostory dvou samostatných ložnic jsou vzhledem k počtu odpočívajících dětí poněkud stísněné. K individuálním činnostem dětí je využíván počítač s vhodnými didaktickými programy, který je umístěn v další místnosti.

Keramická dílna, prostorná tělocvična, rehabilitační zařízení s bazénem a saunou umožňují dětem další vhodné činnosti potřebné k celkovému tělesnému a duševnímu rozvoji. Pro speciální vzdělávání má škola k dispozici samostatnou logopedickou a pleoptickou pracovnu. Prostředí mateřské školy je čisté a esteticky upravené s podílem dětské a učitelské výtvarné tvorby. Zahrada, která je v areálu mateřské školy, je podprůměrně vybavená.

Pro stravování všech dětí je určena samostatná jídelna v suterénu budovy. Vzhledem k tomu, že přechody dětí jsou zajišťovány pouze hromadně výtahem s celou skupinou, vznikají buď časové prostoje či naopak tlak na rychlost v konzumaci stravy. Nápoje byly dětem podávány k jídlu, návyk pravidelného příjmu tekutin nebyl vytvářen. Kontinuitu výchovně–vzdělávacího procesu narušuje časté přecházení dětí do jiných učeben a místností zejména v souvislosti se spojeným provozem speciální a běžné mateřské školy. Nejvhodněji uspořádaná je třetí třída pro děti s více vadami, kde jejich počtu odpovídá i prostorové členění pro individuální a

kolektivní činnosti. Vybavení speciálními pomůckami pro rozvoj hrubé i jemné motoriky je dostatečné, hračky, stavebnice, knížky, manipulační i rehabilitační pomůcky poskytují dětem dostatek stimulace k vybraným činnostem, členitost i velikost pracovního i relaxačního prostoru třídy umožňuje časté změny činností i změnu pracovních míst, čímž jsou vytvořeny velmi dobré psychohygienické podmínky pro vzdělávání a výchovu. V případě nutnosti mají možnost stolování přímo ve třídě. Děti využívaly i tělocvičnu s rehabilitačním nářadím, která je v přízemí budovy.

Plán rozvoje materiálně-technického zabezpečení nebyl předložen, ředitelka své požadavky průběžně uplatňuje u zřizovatele.

Materiálně-technické podmínky výchovně-vzdělávací práce školy jsou celkově průměrné.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VÝCHOVNĚ-VZDĚLÁVACÍ PRÁCE V MATEŘSKÉ ŠKOLE

Realizace výchovně-vzdělávacího programu

- Pro školní rok 2002/2003 zpracovala ředitelka v návaznosti na Rámcový program pro předškolní vzdělávání čj.: 14 132/01-22, který je doporučen MŠMT, školní vzdělávací program. Tento materiál je částečně podložen analýzou podmínek školy a výsledků práce za uplynulé období. Vyučující plánují programové činnosti společně pro děti ze speciální mateřské školy i z běžné mateřské školy v týdenních celcích, až na výjimky nerozlišují cíle v návaznosti na věk a specifiku skupiny. Dosavadní způsob záznamů o individuálních pokrocích dětí podává pouze základní informace.
- Evidence dětí je zaznamenávána v přehledu docházky, evidenční listy však neodpovídají předepsanému formuláři a některé údaje proto nejsou uvedeny. V přehledech výchovné práce je úhrnně zaznamenávána realizace vzdělávacích činností dětí ze speciální mateřské školy a běžné mateřské školy, zápisy jsou nepřehledné a neúplné.
- Analýza výsledků kontroly není účinně využívána pro zpětnou vazbu.

Výchovně-vzdělávací program mateřské školy je v souladu s obecnými cíli předškolní výchovy.

Realizace individuálních vzdělávacích programů

- Spec. MŠ eviduje 32 žáků se zdravotním postižením jejich osobní dokumentace je vedena nejednotně, u většiny dětí chybí doporučení odborného pracoviště tak, jak vyplývá z Vyhlášky o speciálních školách a speciálních mateřských školách č.127/1997 Sb, ze dne 7. května 1997 a Směrnice MŠMT k integraci dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do škol a školských zařízení čj. 13 710/2001-24 ze dne 6. června 2002 s přílohami. Obecné stanovisko OPPP Přerov k zařazení dětí do speciální mateřské školy předložené ředitelkou spec. MŠ je podkladem pouze pro administrativní krok, ale neposkytuje pedagogům relevantní zprávu o postižení ani závěr speciálně-pedagogického vyšetření nutného pro vytvoření IVP.
- Spec. MŠ má tak pouze jedenáct IVP vytvořených logopedkou. Jejich úroveň je velmi dobrá, obsahuje kognitivní složku, úkoly pro rozvoj komunikativních dovedností, v ojedinělých případech chybí úkoly v behaviorální složce (náprava deficitů a excesů v chování). Stanovuje konkrétní metody práce s postiženým dítětem, v některých případech

však nelze zjistit, zda je odsouhlasen rodiči. K vyhodnocování dochází vždy v pololetí a na konci školního roku.

- Pro děti se zrakovými potížemi vypracovala pleoptická sestra obecný návod práce ve speciální mateřské škole. Ten však nezohledňuje individuální zrakové zatížení jednotlivých dětí, nestanovuje konkrétní individuální formy činnosti a umožňuje proto jen společné činnosti všech dětí.

Individuální vzdělávací programy nebyly vytvořeny pro všechny postižené děti. Obecný návod práce pro děti se zrakovým postižením má pouze orientační charakter.

Průběh a výsledky výchovně-vzdělávací práce

Spontánní a řízené činnosti

Hospitace proběhly ve všech třídách. Sledované činnosti měly různou úroveň. Absence odborného vzdělání i menší praxe vedla některé vyučující spíše k intuitivnímu vedení pedagogického procesu. Spontánní činnosti byly poněkud omezeny snahou učitelek nabízet dětem aktivity dle svých představ, pozdějším příchodem dětí i skutečností, že souběžně probíhalo s vybranými dětmi individuální speciální cvičení v odborných pracovnách. Děti dle svých možností využívaly celého prostoru třídy a herny a vybíraly si materiál i činnosti. Učitelky se snažily být dětem při hrách partnery, nedařilo se jim však hry plně rozvinout.

Motivace k řízeným činnostem měla různou úroveň, většinou zaujala děti pouze krátce na počátku aktivit. Při sledovaných činnostech převažovalo spíše pasivní podřizování pokynům vyučujících. Učitelky hodnotily adresně dětskou snahu i výsledky jejich práce, v některých případech však zaznělo i negativní hodnocení bez pozitivní perspektivy a bez ohledu k jejich vývojovým zvláštěm a individuálním možnostem. Při ranním cvičení byla učitelka dětem velmi dobrým vzorem, soubor cviků byl však pro některé děti příliš náročný. Uplatňované metody i organizace byly většinou tradiční, prvky vedoucí k aktivizaci dětí byly využívány vyučujícími sporadicky.

V průběhu dne převažovaly řízené činnosti na úkor spontánních a manipulativní vedení, děti měly málo příležitostí k samostatným řečovým projevům.

Při odpoledním odpočinku učitelky respektovaly individuální potřebu spánku dětí.

Při spontánních činnostech převažovala negativa, řízené činnosti byly celkově hodnoceny jako průměrné.

Průběhové výsledky výchovně-vzdělávací činnosti

Motorické dovednosti včetně rozvoje jemné motoriky odpovídají věkovým a individuálním možnostem dětí.

Při stolování mají děti dostatek příležitostí pro rozvoj samostatnosti, některé však tuto možnost nedovedly využít. Při oblékání a hygieně prezentovaly převážně velmi dobré dovednosti a návyky.

Při manipulaci s herním a didaktickým materiálem většina z nich potřebovala návodné otázky a usměrňování. V menší míře byly zaznamenány činnosti podporující dětskou představivost a fantazii.

Děti převážně méně komunikovaly, čteněji byly zaznamenány prvky agresivního chování.

Průběh a výsledky výchovně-vzdělávací práce měly celkově průměrnou úroveň.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí MŠMT o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 13 364/99-21 ze dne 26. února. 1999 s účinností od 1. března. 1999
2. Podkladová inspekční dokumentace – mateřské školy
3. Týdenní plány výchovně-vzdělávacích činností – školní rok 2002/2003
4. Přehledy výchovné práce ze všech tříd – školní rok 2002/2003
5. Přehledy docházky ze všech tříd – školní rok 2002/2003
6. Evidence dětí (formuláře speciální mateřské školy) – školní rok 2002/2003
7. Individuální vzdělávací plány dětí – školní rok 2002/2003
8. Výkaz o speciálních školách V 4-01 ze dne 9. října 2002
9. Příloha k výkazu o speciálních školách o mateřské škole V 4d-01 ze dne 9. října 2002
10. Společná koncepce soukromých škol se sídlem: U Bečvy 2, Přerov z ledna 1999
11. Hlavní úkoly na školní rok 2002/2003 pro všechny zaměstnance mateřských škol
12. Organizační systém pedagogických pracovníků ve školním roce 2002/2003
13. Personální dokumentace učitelek speciální mateřské školy
14. Plán akcí na školní rok 2002/2003
15. Plán logopedické péče ve školním roce 2002/2003
16. Provozní řád speciální MŠ ze dne 10. května 2001
17. Denní program pro školní rok 2002/2003
18. Školní řád pro školní rok 2002/2003
19. Spolupráce MŠ s odborníky
20. Rozvrh činností ve školním roce 2002/2003

ZÁVĚR

Kvalitu pedagogického procesu negativně ovlivňuje absence odborného a pedagogického vzdělání i malá praxe převážné většiny učitelek. Tuto skutečnost dokumentuje i předložený plán dalšího vzdělávání, ve kterém se pouze ojediněle objevují témata ze speciálně-pedagogické péče o postižené děti.

Vybavení speciální mateřské školy je velmi dobré. Zařízení místností určených pro denní pobyt dětí však neskýtá dostatek podnětných koutků určených pro relaxaci a skupinové či individuální hry dětí.

V průběhu inspekce preferovaly učitelky řízené činnosti. Děti neměly dostatek příležitosti k seberealizaci, k získávání dovedností na základě vlastní zkušenosti a aktivizujícího prožitku. Individuální přístup k dětem byl omezen skutečností, že učitelky pracují společně se skupinou dětí ze speciální mateřské školy i běžné mateřské školy. Zvolené metody a formy práce zohledňovaly pouze částečně specifickou práci ve speciální mateřské škole. Absence většiny individuálních vzdělávacích plánů měla vliv na úroveň individuální práce s postiženými dětmi.

Od poslední inspekce nedošlo k výraznému posunutí speciální péče. Snahou zřizovatele o celodenní integraci postižených dětí mezi děti zdravé a tím zvýšení počtu dětí ve třídách speciální mateřské školy, ztrácí speciální mateřská škola své opodstatnění. Přímou hospitační činností bylo zjištěno, že dětem se speciálními vzdělávacími potřebami není poskytována optimální péče. Také doporučení ČŠI v inspekční zprávě čj. 135 116/98-11092 ze dne 7. května 1998 k zavedení metodického orgánu nebylo akceptováno.

V souladu s § 5 odst. 3 písm. c) zákona č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním zařízením a školským zařízením, ve znění pozdějších předpisů, je speciální mateřská škola hodnocena jako průměrná.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PaedDr. Rudolfa Kukulová	Rud. Kukulová, v. r.
Členka týmu	Mgr. Miroslava Rajhelová	Mir. Rajhelová, v.r.

Kontrolní pracovnice

Ing. Renata Skutková
Ing. Markéta Tomečková
Zdena Velková

V Šumperku dne 29. dubna 2003

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 5. květen 2003

Razítko

Ředitelka školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu	Podpis
Tatiana Svobodová	Tatiana Svobodová, v.r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy: Krajský úřad Olomouckého kraje Kosmonautů 8, 779 11 Olomouc	20-05-2003	135 121/05-11092
Zřizovatel: Stanislav Žalud, Markéta Jiskrová, Speciální MŠ A & J s. r. o., U Bečvy 2, 750 00 Přerov	20-05-2003	135 121/05-11092

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
19. května	135 120/05-11092	Připomínky byly podány.